

Sygn. akt IV CZ 6/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Z. N.

przeciwko P. D. Spółce Akcyjnej z siedzibą w L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 kwietnia 2015 r.,

zażalenia strony pozwanej

na wyrok Sądu Okręgowego w O.

z dnia 23 października 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego przed Sądem
Najwyższym w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2014 r. Sąd Okręgowy w O., na skutek apelacji powoda Z. N., uchylił wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 9 kwietnia 2014 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Zdaniem Sądu Okręgowego wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ponieważ Sąd Rejonowy nie przeprowadził postępowania dowodowego w zakresie, który pozwoliłby na poczynienie kluczowych dla rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych, tj. nie dokonał ustaleń co uprawnień właścicielskich powoda w stosunku do wskazanych nieruchomości oraz nie ustalił wysokości ewentualnego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Z tych przyczyn Sąd Odwoławczy orzekł jak wyżej na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Zażalenie na kasatoryjny wyrok Sądu Odwoławczego wniosła strona pozwana P. D. S.A. z siedzibą w L., wnosząc o jego uchylenie w całości oraz przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O. Pozwana Spółka podniosła zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z § 2 i § 3 w zw. z art. 382 k.p.c. Wskazała, że w sprawie nie zaistniała konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, natomiast możliwe było uzupełnienie tego postępowania przed Sądem Odwoławczym. Strona pozwana zarzuciła także naruszenie art. 5 k.p.c. poprzez jego wadliwą wykładnię prowadzącą do przyjęcia, że „przepis ten nakłada obowiązek zastępowania inicjatywy dowodowej strony powodowej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że kontrola, której dokonuje Sąd Najwyższy, rozpatrując zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, tj. zażalenie określone w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., ma charakter formalny i odnosi się do przesłanek uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. W postępowaniu wszczętym w wyniku wniesienia zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada jedynie poprawność zastosowania art. 386 § 2 i 4 k.p.c. przez sąd drugiej instancji, innymi słowy, bada, czy rzeczywiście wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. mogą być: nieważność postępowania,

nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo wydane w jednej z sytuacji przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego nie są natomiast zasadność roszczenia i stanowisko zajęte przez sąd drugiej instancji co do meritum sprawy. Zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 193/12, niepubl.; z dnia 24 maja 2013 r., V CZ 156/12, niepubl.; z dnia 20 września 2013 r., II CZ 51/13, niepubl.; z dnia 15 maja 2014 r., II CZ 17/14, niepubl.; z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 68/14, niepubl.; z dnia 3 października 2014 r., V CZ 61/14, niepubl.).

Sąd Odwoławczy wskazał jako przyczynę uchylecia zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji drugą przewidzianą w art. 386 § 4 k.p.c. przesłankę. Tymczasem z uzasadnienia wyroku nie wynika, aby w niniejszej sprawie rzeczywiście zachodziła potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Powołane przez Sąd Odwoławczy okoliczności nie uzasadniają rozstrzygnięcia uchylającego wyrok Sądu Rejonowego i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi, wskazują jedynie na potrzebę uzupełnienia dotychczasowego postępowania dowodowego. Trzeba też dodać, że Sąd ten przeprowadził i ocenił dowody przedstawione przez powoda na okoliczność ustalenia prawa własności nieruchomości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewidziane w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanki uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie powinny być interpretowane rozszerzająco (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, niepubl.; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ193/12, niepubl.). Przyjmuje się zatem, że nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowania dowodowego nie może stanowić podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego, a jedynie konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, tj. w sytuacji gdy sąd pierwszej instancji nie przeprowadził w ogóle żadnego postępowania

dowodowego albo przeprowadził dowody wyłącznie na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, względnie, gdy uchybienia formalne sądu pierwszej instancji powodują potrzebę powtórzenia przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego w całości (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 października 2012 r., I CZ 143/12, niepubl.; z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 129/12, niepubl.; z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, niepubl.; z dnia 28 listopada 2014 r., I CZ 75/14, niepubl.)

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.